

УДК 339.137 (477)

Чорноплеча О.С.*

ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ УКРАЇНСЬКОЇ ЕКОНОМІКИ ЯК ФАКТОР НАБЛИЖЕННЯ ДО ЄВРОПЕЙСЬКИХ СТАНДАРТІВ

Сучасний етап міжнародних економічних відносин характеризується глибинними трансформаційними процесами, гострими протиріччями та негараздами економічного життя, які вносять нові корективи в класичні поняття світового економічного розвитку. Сутністю сучасних світогосподарських процесів постає глобалізація соціально-економічного розвитку, що поєднала в собі усі протиріччя злиття нерівномірно розвинених економічних систем на непаритетних засадах, що означає не просто зміну тлумачення поняття конкурентоспроможності, а руйнацію її базових, класичних засад. Класичне визначення «конкурентоспроможності національної економіки», її сутності та методів досягнення зазнало змін. Швидкість глобалізаційних процесів практично не лишає часу для впровадження активного державного регулювання підвищення конкурентоспроможності національної економіки, і якщо раніше світова громадськість не вбачала в цьому нагальної проблеми, то саме тепер, коли система силового глобалізму набула небачених масштабів, постає важливе питання захисту національної економічної системи, необхідності підвищення ролі держави у збереженні конкурентоспроможності національної економіки та корегуванні її основних постулатів відповідно до нових світових тенденцій.

Питання конкурентоспроможності та економічної могутності національної економіки в умовах невідворотних наслідків силових глобалізаційних процесів гостро перебувають у центрі уваги сьогодні і будуть хвилювати ще не одне покоління науковців, оскільки якість оцінок і ступінь їх відповідності сучасним економічним реаліям позначаються не лише на внутрішній соціально-економічній політиці держави, а й на її глобальній могутності та міжнародному авторитеті в цілому. Уроки глобальної економічної кризи в поєднанні з кризою надвиробництва змусили держав по новому поглянути на проблему економічної стабільності країн та посилення їх конкурентоспроможності.

На даний момент, головним пріоритетом вибору національного стратегічного конкурентного розвитку та формування конкурентоспроможності національної економіки постає активізація побудови «суспільства знань» на основі інвестиційно-інноваційної політики, високотехнологічної структурної модернізації виробництва з активним використанням факторів нового тисячоліття, таких як інформація та інтелектуальний капітал.

Особливо гостро це питання стоїть сьогодні для України як транзитивної держави, адже в умовах наростаючого технологічного відставання її транзитивної економіки від постіндустріальних країн час вибору стратегічного конкурентного розвитку обмежений двома-трьома роками. Завоювання сегменту глобального ринку на базі використання нових умов формування конкурентних переваг національної економіки принесе Україні не лише увагу передових інвесторів, обумовить подальший приплив інвестиційних потоків на підтримку й розвиток інноваційної політики держави, а й допоможе у такому важливому стратегічному виборі як курс на євроінтеграцію.

* здобувач відділу глобалістики, геополітики і геоekonomіки ІСЕМВ НАН України

Сьогодні як ніколи очевидно наскільки важливим в цьому сенсі виступає співробітництво України з Європейським Союзом. Зрозуміло, що за умов нестачі головних ресурсів на модернізацію та відсутності єдиної національної стратегії конкурентного розвитку, без допомоги ЄС нам не обійтися. З одного боку, курс на євроінтеграцію залишається великим шансом для підвищення національної конкурентоспроможності економіки України (ЄС як взірць, приклад та помічник), а з іншого – відомо, що без проведення базових економічних реформ з посилення конкурентоспроможності української економіки, шлях до євроінтеграції залишатиметься закритим (в такому сенсі ЄС виступає як стимул). Глибокий взаємозв'язок вказаних процесів ще раз підкреслює неминучість та неможливість Україні та Євросоюзу обійтися один без одного в світі, що глобалізується.

Так, джерела свідчать, що Україна зможе ефективно приєднатися до майбутньої інтеграційної глобальної системи, яка створюється навколо Євросоюзу, в чому зацікавлені навіть такі країни-лідери ЄС, як Великобританія, Франція, Німеччина, Італія. Як підкреслює у своїх наукових працях відомий український вчений О.Г. Білорус, без України політична й економічна система Європи не є глобально конкурентоздатною, і Україні, нарешті, пора зрозуміти, що власне національне майбутнє відтепер лежить на шляху її конкурентоспроможної технологічної та управлінської інтеграції до сильних глобальних структур на кшталт Європейського Союзу. І в нашій державі є для цього всі шанси, необхідно насамперед вирішити ключові завдання, що перешкоджають нам рухатися в такому напрямку. І такими завданнями в даному дослідженні автор називає ті, котрі якомога швидше й ефективніше допоможуть підвищити конкурентоспроможність національної економіки не просто у відповідності до поставлених європейських стандартів, а й з їх послідовною адаптацією до наявної внутрішньоекономічної ситуації в Україні на нелегкому шляху до євроінтеграції.

Таким чином, проблема міжнародної конкурентоспроможності економіки України та державного і корпоративного менеджменту потребує вирішення наступних першочергових завдань: подолати величезну кількість невирішених проблем перехідного періоду; істотно підвищити загальну продуктивність економіки та забезпечити достатню кількість ресурсів для вирішення соціальних проблем. Метою ж соціально-економічних перетворень у відповідності до стандартів Євросоюзу має стати забезпечення сталого економічного зростання як єдиного засобу стабільного підвищення добробуту населення, причому загальний темп зростання бюджетних витрат в жодному разі не повинен перевищувати темп економічного зростання. Безумовно, кожне завдання має свою подальшу розгалужену ієрархію.

Отже, вирішення вище поставлених автором завдань, окрім їх безпосереднього значення для посилення конкурентоспроможності національної економіки, безперечно дасть змогу нашій державі вагомо покращити втрачені міжнародні позиції та відновити авторитет надійного партнера й гідного суб'єкта міжнародних економічних відносин, що є ключовим фактором спрощення відносин України з Європейським Союзом на шляху до євроінтеграції.

Але якщо можливість структурної перебудови національної економіки буде упущена, то в подальшому еволюція проходитиме за інерційним сценарієм, а Україна обмежиться роллю сировинної периферії світової економіки. Тому підвищення конкурентоспроможності української економіки в умовах посиленого курсу на євроінтеграцію, повинно стати головним національним стратегічним завданням як мінімум на наступні 10-15 років, адже за умов глобальних коливань стійким може бути лише такий суспільний розвиток, який спирається на конкурентоспроможну економіку.